

Vita Caroli Quarti

Vlastní životopis Karla IV.

Karel IV

Díky pobytu, který Karel strávil ve Francii se mu dostalo výborného vzdělání a mohl se podílet na literární činnosti své doby. Sám měl vysoké mínění o svém původu i o sobě samém. To ho vedlo k zanechání písemné zprávy o svém životě a své vládě. Podílel se na vzniku několika právních či moralizujících spisů. Karel se tak podle všeho zasloužil o vznik: **Řádu korunování českého krále** (*Ordo ad coronandum regem Bohemorum*), **Řádu pozhnání královny** (*Ordo ad beneficendum reginam*), **Legendy o sv. Václavu** (*Hystoria nova de sancto Wenceslao martyre, duce Bohemorum*) podílel se i na sepsání zemského práva, později označován jako **Majestas Carolina**, a v neposlední řadě na filozofickém spisu **Moralites**. Mezi jeho nejvýznamnější a nejzajímavější tvorbu patří jeho „**vlastní životopis**“ (Vita Caroli)

Vlastní životopis (Vita Caroli Quarti)

Přesná doba vzniku není známa, mezi historiky kolují různé názory o době vzniku. Všichni se ale shodují na vydání mezi léty 1346-1373. Mezi sporné se řadí i autorství, není jisté jestli životopis psal Karel sám nebo jej diktoval písaři. Tohle ale není nijak zásadní problém, který by nás měl zajímat. Dílo vzniklo za účelem zanechání po sobě stopu a aktivní literární činnosti.

Celý životopis má 20 kapitol. Prvních 14 kapitol je autorem sám Karel, dalších 6 bylo dopsáno později neznámým autorem. Tento fakt je zcela zřejmý, neboť se pasáže liší:

část první je psaná v 1. osobě (ich-formě) a druhá ve třetí osobě (er-formě). V prvních 3 kapitolách Karel popisuje ideální vlastnosti knížete před nástupem na trůn tzv. **knížecí zrcadlo** (ideál panovníka své doby). Další kapitoly popisují jeho život od narození až po rok 1340 a text je poměrně jednoduchý – charakter kroniky. Kapitoly nám neznámého autora popisují roky 1341-1346 (Karlova korunovace římsko-německým králem). Tento text má výrazně lepší stylistickou úroveň. Kdy byly tyto kapitoly doplněny není známo, opět kolují dohady. Není ani známo jestli byly dopsány během Karlova života, nebo až po smrti.

Překlady a vydání

První překlad byl vydán ještě za Karlova života nebo záhy po jeho smrti a překlad to byl poměrně volný. Druhý překlad byl vydán v polovině 15. stol a jedná se o překlad přesnější. Ve středověku byl také přeložen do němčiny. Dále vypíší pár dalších překladů:

Stará Česká vydání

Ambrož z Ottersdorfu: Ziwot Cýsaře Karla Czrwrtého a krále Českého toho jména prvního. Olomouc 1555.

ELMER, Josef: Spisové císaře Karla IV. Praha 1878, str. 1-69.

TOBOLKA, Zdeněk Václav: Císař Karel IV. Vlastní životopis. PRAHA 1910.

Latinská vydání

ELMER, Josef: Prameny dějin českých. III, PRAHA 1882, str. 336-338.

REINECCIUS, Rainer: Chronicon Hierosolymitanum II. HELMSTADII 1584, str. 14-39.

RYBA, Bohumil: Vita Caroli Quarti. Karel IV. Vlastní životopis. PRAHA 1978.

PFISTERER, Kurt – BULST, Walther: Karoli IV imperatoris Romanorum Vita ab eo ipso conscripta. Editiones Heidelbergenses 16, HEIDELBERG 1950.

Stará německá vydání

EMLER, Josef: Prameny dějin českých III, str. 396-417.

Novodobá česká vydání

HRDINA, Karel: Karel IV. Vlastní životopis. PRAHA 1911.

PAVEL, Jakub: Vlastní životopis Karla IV. PRAHA 1940.

MERTLÍK, Rudolf: Karel IV. Vlastní životopis. PRAHA 1985.

Užitá literatura:

BLÁHOVÁ, Marie: Kroniky doby Karla IV. PRAHA 1989.

NECHUTOVÁ, Jana: Latinská literatura českého středověku do roku 1400. PRAHA 2000.